

FUŠ – Film u školi predstavlja film

KAPA

studeni 2022.

PODACI O FILMU

Izvorni naziv: *Kapa*

Zemlja i godina proizvodnje: Slovenija, Luksemburg, Hrvatska, Slovačka, 2022.

Trajanje filma: 86 min

Žanr: obiteljski, pustolovni

Režija: Slobodan Maksimović

Scenarij: Saša Eržen

Fotografija: Sven Pepeonik

Montaža: Jurij Moškon

Kostimografkinja: Carmen Di Pinto

Originalna glazba: Michal Novinski

Uloge: Gaj Črnič, Kaja Podreberšek, Ajda Smrekar, Mojca Fatur, Frano Mašković, Mila Maksimović, Tilen Kolbe, Emil Kulović, René Štúr, Klemen Slakonja, Zala Djuric, Klemen Klemen, Primož Pirnat

Producentica: Ida Weiss

Koproducenti: Marina Andree Škop, Adolf El Assal, Vanda Raymanová, Daria Kulenović Gudan

Produkcija: Senca Studios

Koprodukcija: Wady Films (LU), Objectif, Studio dim (HR), RTV SLO (SI), RTVS Slovačka Radiotelevizija (SK)

Najava filma: https://www.youtube.com/watch?v=gs6oXoaceql&ab_channel=PomPom

Prikladno za uzrast: 6+

Ključni pojmovi: prijateljstvo, obitelj, dom, praznici, odnos djece i roditelja, materijalno stanje

Korelacija s nastavnim predmetima: **Hrvatski jezik** (razumijevanje filmske priče, gluma u filmu, kostimografija, scenografija, animirani film, pustolovni ili avanturistički film, *blooperi*), **vjeronomauk** (predbožično vrijeme, Badnja noć, Božić), **Likovna kultura** (kompozicija kadra), **Glazbena kultura** (glazba u filmu), **Sat razredne zajednice** (*bullying*, dom za nezbrinutu djecu, roditelji i djeca, prijateljstvo)

FESTIVALI I NAGRADE

Nagrada za najbolji film Dječjeg programa, Sarajevo film festival 2022., Međunarodni filmski festival za djecu i mlade u Zlínu, 2022.

REDATELJ

Slobodan Maksimović školovani je redatelj i scenarist. Njegov debitantski igrani film, *Hvala za Sunderland* (2012.), uz brojne druge, osvojio je i nagradu „Vesna“ za najbolji slovenski film. Njegov drugi dugometražni igrani film, *Nika* (2016.), koji govori o hrabroj i odvažnoj 16-godišnjoj entuzijastičnoj vozačici kartinga, osvojio je nagradu na 19. Motovun Film Festivalu kao najbolji film za mlade. Njegov kratki film *Nevidljiva ruka Adama Smitha* (2017.), snimljen u jednom kadru i na osam jezika, prikazan je na više od pedeset međunarodnih filmskih festivala i osvojio je osamnaest nagrada. Maksimović je režirao i neke uspješne slovenske televizijske serije (*Mame i Slučajevi inspektora Vrenka*). *Kapa* je njegov treći igrani film.

KRATKI OPIS RADNJE

Erik ima devet godina i živi u domu za nezbrinutu djecu. Uvijek nosi kapu koju mu je majka isplela, a kad mu je posebno loše, navuče je preko nosa. Erik je miran i suzdržan pa mu zbog toga nije lako u domu, a posebno ga voli sezati skupina starijih štićenika. Kad ga za Božić izvuku na tomboli da blagdan provede s bogatom obitelji Božić, nimalo mu nije drago jer želi ići kući svojim roditeljima. Lucija, sedmogodišnja jedinica obitelji Božić, također nije impresionirana Erikom. Za Božić želi malu sestru i psića. Erik i Lucija isprva se ne slažu, ali ubrzo se ispostavi da će njihov Badnjak biti vrlo poseban.

RIJEČ REDATELJA

Rad s Kajom i Gajem za mene je bilo neponovljivo iskustvo. Na početku snimanja video sam ih kao talentiranu djecu, a na kraju su za mene izuzetni glumci i veliki prijatelji. Uživao sam u njihovoј iskrenosti, nevjerljivoj igri i izdržljivosti svaki dan. Višemjesečno snimanje, inače prilagođeno radu s djecom, velika je stvar i za iskusne glumce.

ZANIMLJIVOSTI

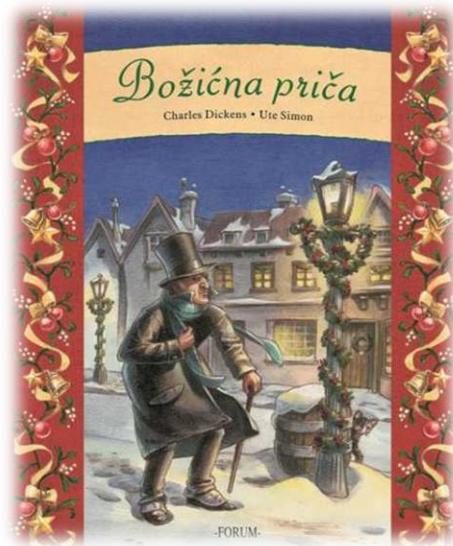
Film je sniman gotovo osam mjeseci na nekoliko lokacija u Sloveniji i Hrvatskoj. Emil Kulović (u filmu Janko) nakon filma *Kapa* dobio je ulogu u humorističnoj TV seriji **MAju, Fllipa i JAnka**, problematičnu djecu, u domu zovu **MAFIJA** što je nastalo od prvih slova njihovih imena.

ZADACI PRIJE GLEDANJA FILMA

BOŽIĆNI FILM

Brojne su priče, kako književne tako i filmske, smještene u božićno vrijeme. Jednu od najpopularnijih božićnih priča napisao je slavni engleski pisac **Charles Dickens** sredinom 19. stoljeća, a nosi naslov **Božićna priča**. Glavni junak je bogati, ali škrti starac Ebenezer Scrooge u čijem srcu nema mjesta za nježnost, suošjećanje i milosrđe. Scrooge mrzi Božić I ne želi ga provesti s obitelji. A onda se dogodi nešto posve neočekivano: u posjet mu dolaze tri duha i upozoravaju ga da promijeni svoj život. Na kraju Badnje večeri, škrti starac omekša i preobrati se. Pouka priče je jednostavna i još uvijek obilježava duh Božića: ne radi se o razmetanju, bilo bogatstvom ili darovima, već o **povezivanju ljudi, jačanju obiteljske ljubavi, širenju velikodušnosti i dobrote, oprostu i mogućnosti novih početaka.**

Kevin shvati koliko voli svoju obitelj.

Elemente Dickensove priče možemo pronaći u gotovo svim filmovima božićne tematike: od velikog klasika, **Divan život**, Franka Capre iz 1946. do danas obavezne božićne obiteljske komedije koju smo gledali i više puta, **Sam u kući** (1990.), u kojoj se dječaku Kevinu ispunjava najveća želja - da njegova prevelika i preglasna obitelj nestane. Ali kada se to slučajno dogodi,

Božić i božićno vrijeme pojavljuju se u spomenutim filmovima (i u filmu *Kapa*) prvenstveno kao tematski ili motivacijski čimbenici jer naglašavaju vrijednosti istaknute već u Dickensovoj *Božićnoj priči*: **važnost obiteljske ljubavi i snagu dobrote i oprosta**. Osim sadržajem, božićni film definiran je i vizualnim komponentama – od scenografije, kostimografije do izbora glazbe. Koriste se tradicionalni božićni elementi i ukrasi koji simboliziraju božićne vrijednosti i podsjećaju na božićno vrijeme: **božićno drvce, lampice, ukrasi, svijeće, kamin, pleteni džemperi s božićnim motivima, ukusna večera i naravno, Djed Božićnjak**.

Više je tematskih poveznica koji film *Kapa* dijeli s Dickensovom pričom. Glavni likovi, Erik i Lucija, **iz različitih su društvenih slojeva**: Erik dolazi iz siromašne sredine i praktički je bez obitelji, dok je Lucija na prvi pogled razmažena i imućna djevojčica koja gleda samo sebe i svoje potrebe. Ali božićna ih noć oboje mijenja: baš poput škrtog starca iz Dickensove priče, oboje uče o **vrijednosti međusobnih odnosa**.

- **Kako se osjećate u predbožićno vrijeme?**
- **Što vas tada posebno zabavlja?**
- **Kakvo je raspoloženje u vašoj obitelji?**
- **Smatrate li da su u to vrijeme sva djeca sretna? Obrazložite svoje mišljenje.**

U božićnoj noći Erik konačno skida kapu i prihvata obiteljsku situaciju koja ga čini snažnijim, a Lucija postaje strpljivija i ljubaznija prema drugima. Oboje shvaćaju da je ono što žele jednostavno: **biti prihvaćen i biti voljen**. Tu jednostavnost želje u filmu simbolizira i pas s tri noge koji im se nekim „čudom“ pridružuje na kraju njihova puta. Božićna noć ne samo da mijenja glavne likove, već se širi i na ostale: Lucijina majka Barbara prihvata tronogog psa, a troje štićenika sa žaljenjem ostavljaju Erika na miru. Ovaj je obrat u filmu predstavljen kroz igru prenesenih značenja i simbola: na kraju filma, Erik se pojavljuje s novom, policijskom kapom na glavi koja, poput pletene kape nekoć, simbolizira njegovu novu ulogu i mjesto u svijetu.

- **Znate li još neke božićne filmove?**
- **Koji je vaš omiljeni božićni film? Zašto?**
- **Nakon što pogledate ovaj film, iznesite svoje dojmove o njemu.**
- **Što vam se u filmu posebno svidjelo?**
- **Što vam se nije svidjelo?**
- **Je li vas iznenadila priča o Eriku? Zašto?**

LIKOVİ

Erik dolazi iz problematične obitelji i živi u domu za nezbrinutu djecu.

Djeca i adolescenti završavaju u domovima za nezbrinutu djecu i u odgojnim ustanovama kada su roditelji bespomoćni ili im je potrebna pomoć u odgoju djeteta. Na to utječu različiti čimbenici, primjerice loši materijalni i ekonomski uvjeti, često i obiteljsko nasilje. U nekim slučajevima roditelji

zanemaruju svoju djecu ili sami imaju problema s ovisnošću ili bolešću.

Za Erika je život u domu sličan preživljavanju u džungli, gdje vrijedi zakon najjačeg sve dok učiteljica ne zaustavi divljanje po hodniku i zatraži da se Erik i jedan od pripadnika „mafije“ pomire. Za razliku od živahnih zbivanja u domu, Erik cijelo vrijeme šuti, u nesretnom iščekivanju ispunjenja jedine želje: povratka roditeljima. Tu želju dodatno pojačava jedna od uvodnih scena filma, u kojoj Erik gleda kroz prozor i vidi ponovni susret jednog od štićenika sa svojom obitelji.

- **Koji je vaš prvi dojam o Eriku?**
- **Zašto Erika zovu Kapa?**
- **Kakav je odnos druge djece u domu za nezbrinutu djecu prema Eriku? Je li Erik nekako drugačiji, poseban?**
- **Zašto ga troje starije djece (takozvana „Mafija“) maltretiraju? Primjećujete li slične odnose u svom razredu/društву?**
- **Što mislite zašto se djeca tako ponašaju jedno prema drugome? Što pokušavaju dokazati? Traže li možda pažnju?**

LUCIJA

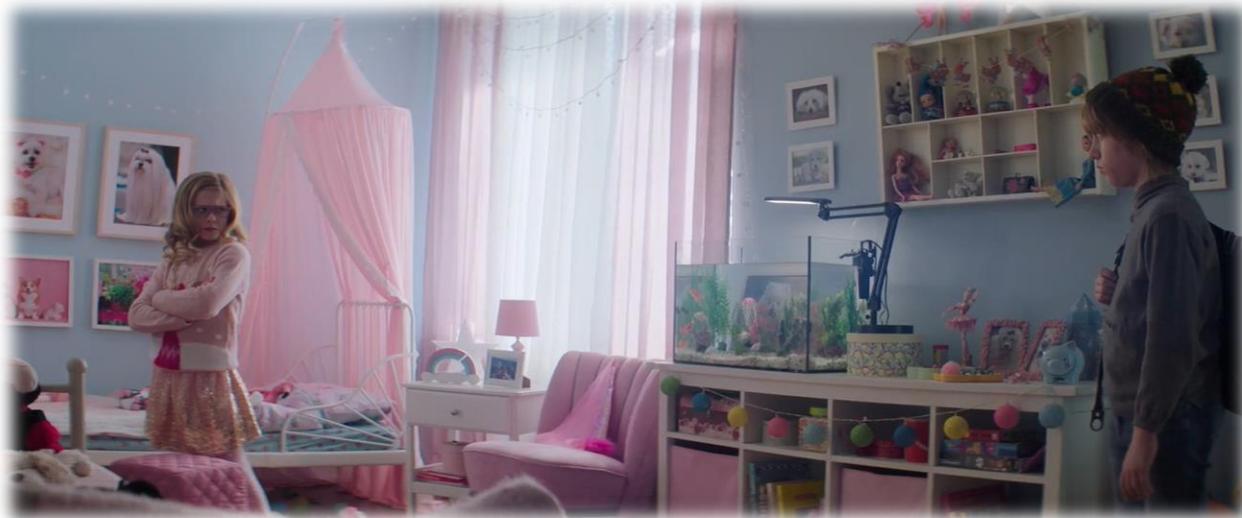
Za razliku od Erika, Lucija ima obitelj, siguran dom i sobu punu igračaka.

Koliko se obitelj Božić razlikuje od Erika i drugih štićenika u domu za nezbrinutu djecu naglašeno je čak i na vizualnoj razini: Božići su odjeveni u bijelu, sjajnu i lepršavu odjeću, nose brižljivo uređene frizure, voze se u velikom

automobilu prestižne marke, imaju bogato uređen dom...

No unatoč luksuzu i udobnosti, čini se da ni njihovi život nisu baš savršeni. Lucijina majka stalno brine o izgledu i traži savršenstvo na svakom koraku, kako u kićenju bora, tako i u ponašanju za večerom ili ispunjavanju kćerinih želja. Tata Boris poprilično je odsutan iz obiteljskog života te je čak i na Badnjak zauzet poslom. Mogli bismo reći da Lucija s materijalne strane ima sve što poželi, ali joj nedostaje nešto jako bitno.

- Prisjetite se Lucijine sobe: tko je na slikama koje su obješene po zidovima? Koje boje dominiraju?
- Kako se Lucija ponaša prema Eriku na početku filma?
- Kako se ponaša prema roditeljima?
- Kakav je odnos Lucijinih roditelja? Provode li puno vremena s Lucijom?
- Kada se njezin odnos prema Eriku promijenio?
- Ponaša li se prema roditeljima na kraju filma drugačije nego na početku filma ili se samo promijenila prema Eriku? Zašto? Razmislite o tome kako mama i tata reagiraju na kraju filma.

KAPA

Kroz glavne likove, Eriku i Luciju, film nas podsjeća na brojne različitosti koje su dio suvremenog društva. No iako dvoje djece dolazi iz potpuno različitih društvenih sredina, na kraju trebaju i žele slične stvari: **siguran dom pun ljubavi**. Činjenica da sreća nije povezana samo s materijalnim dobrima i ekonomskim blagostanjem u filmu je naglašena na nekoliko načina: primjerice, Erikovom pletenom kapom: djeca mu se rugaju zbog nje, a odrasli se čude jer je ne skida u autu, za večerom ili u krevetu. Jedino se Lucija zbližava s Erikom i jedina je kojoj Erik povjerava tajnu: da mu je kapu isplela majka. Erik može dati kapu samo Luciji jer ga ona jedina razumije. Kapa je, osim ljubavi ujedno i simbol prijateljske, gotovo bratsko-sestrinske veze koja se razvila među njima.

OBITELJ BOŽIĆ

Božičevi žive u predgrađu, imaju skupocjen automobil i suvremen dom. Možemo reći da je kod njih sve u skladu s najnovijim trendovima i da se pazi na svaki detalj (na primjer, kada Erik na jelku objesi crveni plastični ukras, Lucijina mama ga odmah zamijeni staklenim).

- Usporedite dom za nezbrinutu djecu s kućom obitelji Božić i stanom Erikove obitelji. Gdje je najtamnije? Gdje vidite najtoplije boje?
- Razmislite i o bojama ukrasa i svjetla. Što nam ti različiti domovi govore o njihovim stanovnicima i odnosima među njima?
- Kako se ponaša Erik u obitelji Božić? Je li hrabriji nego što je bio domu za nezbrinutu djecu? Zašto krade ogrlicu?

ERIK I LUCIJA NA BOŽIĆNOM PUTOVANJU

Nakon što Erik i Lucija ugledaju Djeda Božićnjaka, najprije pokraj bora i zatim ispred kuće, odluče ga slijediti i ulaze u njegov automobil. Djeca isprva vjeruju da je riječ o pravom Djedu Božićnjaku dok je gledateljima jasno da se radi o provalniku koji ih

izbacuje iz svog vozila i šalje kući. Erik tada odluči otići roditeljima, a Lucija kreće za njim.

- **Kakva je atmosfera u ovom prizoru?**
- **Što sve ukazuje na to da je riječ o lažnom Djedu Božićnjaku?**

Nedugo zatim ugledaju drugog Djeda Božićnjaka koji uđe u jednu zgradu. Brzo pozvane da provjere gdje živi. Jedan od stanara se naljuti i pobjegne niz stepenice govoreći da će im "on dati Djeda Božićnjaka!" Erik i Lucija bježe od razjarenog stanara.

- **Je li vam ova scena bila smiješna? Napeta?**

Nakon što odu iz „opasne“ napuštene tvornice, Lucija spašava iz smeća božićno drvce. Dok čekaju autobus do Erikove kuće, Lucija uviđa da Erik nema novaca i zapjeva pjesmu. Ljudi joj udjeluju novac.

- **Je li vas Lucijina domišljatost u ovom prizoru iznenadila?**
- **Prisjetite se njezinog pjevanja kod kuće pred roditeljima i ovog pjevanja. Koje vam je bilo bolje?**

Erik i Lucija napokon stižu u Erikov dom. Sve je mračno, prljavo i razbacano. Mama i tata pored hrpe boca i opušaka spavaju pored ugašenog televizora. Erik predaje dar usnuloj majci, a Lucija kitidrvce. Na trenutak se otac budi iz sna, ali i ne shvaća da je dvoje djece u sobi. Lucija se uplaši i pobegne. Erik izljeva ostatak vina u umivaonik, tužno promatra tri četkice za zube koje predstavljaju njegovu obitelj i zatim odlazi.

- **Znamo li sada, nakon ovog prizora, zbog čega je Erik u domu za nezbrinutu djecu?**
- **Nakon što ste vidjeli kako Erikovi roditelji žive, shvaćate li i dalje njegovu želju da se vrati kući? Jeste li iznenađeni što Erik voli svoje roditelje iako su zaboravili na njega i za Božić? Može li se reći da Erik (a možda i svako dijete) bezuvjetno voli svoje roditelje?**
- **Što mislite, kako se Erik osjeća u blizini svojih roditelja?**
- **Na što pomislite kada čujete riječi obitelj, dom, sigurnost, ljubav, povjerenje...?**

Nakon što skine kapu s glave ne bi li je dao Luciji kojoj je hladno, ispada mu ukradena ogrlica. Lucija je podiže i kači oko vrata. Na njihovom putu kroz blagdanski okićen grad ubrzo im se pridružuje i pas s tri noge kojega nazivaju Cofek-Rex. Zatim liježu u jaslice zajedno s psom i stvaraju crteže od zvjezdanog neba. Erik ispriča Luciji da mu je kapu koju ne skida s glave isplela majka.

- **Kakvu ulogu ima Cofek-Rex na odnos Lucije i Erika? Zašto ima dva imena?**
- **Bi li bilo drugačije da se umjesto tronogog psića pojavio normalan pas s četiri noge? Zašto? Što znači pas bez jedne noge?**
- **Možemo li reći da ovaj pas ima manu? Kakav stav obično imamo prema drugačijima? Kako Lucijini roditelji prihvaćaju psa?**
- **Što mislite, zašto je redatelj odabrao jaslice kao konačno odredište njihova noćnog putovanja? (Sveta obitelj, Isusovo rođenje koje donosi novu nadu svijetu...)**

Prvo što djeca ujutro vide kada se probude u policijskoj postaji je hrpa Djedova Božićnjaka! No nitko od njih nije onaj pravi i svi odlaze na "sjeverni pol" odnosno u zatvor. Policajci odvode djecu u dom i sve sjeda" na svoje mjesto: Erik se u dom vraća samouvjereniji i hrabriji, a Lucija se zajedno sa psićem i kapom na glavi vraća roditeljima. Iako se Erik i Lucija moraju oprostiti, film ne završava tužno. Na samom kraju filma, kamera prelazi preko zgrada, prema sivim oblacima koje probijaju sunčeve zrake.

- **Kako se Erikova situacija mijenja po povratku u dom za nezbrinutu djecu?**
- **Kako se drugi štićenici ponašaju prema njemu? Što se dogodi kad otvorí vrata s policijskom kapom na glavi? Zašto dolazi do ove promjene?**
- **Što mislite kakav je kraj filma? Tužan jer se Lucija i Erik rastaju ili sretan jer su svi naučili nešto važno?**

ANIMACIJA

Animirani film vrsta je filma u kojem se prikazuje crtež ili predmet u pokretu. Animirani film je audiovizualna umjetnost (slika + zvuk). Animirati znači oživiti neživo, pokrenuti ono što se samo po sebi ne kreće i dati mu dušu (uporabom crteža, lutaka, plastelina, pjeska...).

- U kojem se trenutku u filmu pojavljuje animacija?
- Navedite što sve Erik i Lucija crtaju dok leže u jaslicama i gledaju u zvjezdano nebo?

BLOOPERI

Blooper je naziv za kratki isječak iz filmske ili video produkcije, (obično izbrisana scena), koja sadrži nekakvu pogrešku glumca ili člana filmske ekipe.

Blooperi se mogu prikazati tijekom odjavne špice (popisa glumaca i svih koji su radili na filmu) uglavnom komičnih filmova.

- Što mislite o glumi u ovom filmu? Tko vas se najviše dojmio kao glumac/glumica?
- Pokušajte izraditi još jedan plakat za ovaj film.

IZVORI

https://kapa-film.si/wp-content/uploads/2022/07/KAPA_Pedagosko-gradivo_FINAL_WEB.pdf
<https://www.imdb.com/title/tt13582386/>
<https://www.pompomfilm.hr/catalogue/>
<https://bsf.si/en/movie/kapa/>

Rezervacije termina i dodatne informacije: Antonio Piljan, koordinator FUŠ-a
099 493 8354 / fus@kinovalli.net

Filmska ponuda i dodatne informacije: Nataša Šimunov, voditeljica Kina Valli
052 222 703 / info@kinovalli.net

Edukativni materijali: Ljiljana Kragulj

Kako bi Kino Valli poboljšalo produkciju kvalitetnih filmskih naslova za djecu i mlađe, voljeli bismo dobiti i povratnu informaciju učenika/ica, učitelja/ica i profesora/ica. Svoje osvrte i razmišljanja možete nam slati na fus@kinovalli.net.

Projekt FUŠ realiziran je uz potporu:

Hrvatski
audiovizualni
centar
Croatian Audiovisual Centre

European Children's
Film Association
Association Européenne du Cinéma
pour l'Enfance et la Jeunesse

